

Magda Dziembowska

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

ORCID: 0000-0002-4370-5356

magda.dziembowska@uwm.edu.pl

Przyśpieszenie postępowania jako cel zmiany postępowania zażaleniowego w nowelizacji Kodeksu postępowania cywilnego z dnia 4 lipca 2019 r.

Wprowadzenie

Ustawą z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2019 r., poz. 1469) wprowadzono kompleksową reformę postępowania w sprawach cywilnych. Ustawodawca dokonał szeregu zmian przepisów Kodeksu postępowania cywilnego (dalej jako k.p.c.). Zostały one ujęte w ramach następujących grup: przygotowanie sprawy do rozpoznania, przeciwdziałanie nadużyciu prawa procesowego, dowody, uzasadnienie wyroków i postępowania odwoławcze, postępowanie w sprawach gospodarczych, inne postępowania odrębne, ogólne usprawnienia postępowania, koszty sądowe oraz przepisy wprowadzającego i przejściowe. Zamierzeniem nowelizacji było przede wszystkim doprowadzenie do efektywnego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości poprzez przyśpieszenie i usprawnienie postępowania cywilnego. Wprowadzono liczne zmiany w toku postępowań odwoławczych. W istotny sposób zmodyfikowano kształt dotychczasowego modelu postępowania zażaleniowego.

Celem publikacji jest ukazanie wprowadzonych zmian w zakresie rozpatrywania kwestii incydentalnych w toku postępowania zażaleniowego. W pracy podjęta została próba ukazania ich charakteru oraz pełnionej roli w całokształcie procesu cywilnego. Autorka proponuje nowe rozwiązania konstrukcyjne. Przeprowadza analizę dokonanej reformy. Wyraża ocenę nowych regulacji prawnych oraz ich skutków i wpływu na przyśpieszenie i usprawnienie postępowania cywilnego.

Postępowanie zażaleniowe – uwagi ogólne

Ustawą z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2019 r., poz. 1469) wprowadzona została nowa konstrukcja postępowania zażaleniowego. Warto zaznaczyć, że na przestrzeni lat była ona zasadniczo niezmienna. Wypracowana przez lata terminologia czy kształt postępowania zażaleniowego ma oparcie nie tylko w doktrynie, ale również w judykaturze. Tym samym, funkcjonująca niezmiennie przez lata nazwa „zażalenie” określa środek zaskarżenia umożliwiający kontrolę orzeczeń sądowych w kwestiach incydentalnych, nierozstrzygających o istocie sprawy rozpoznawanej w postępowaniu jurysdykcyjnym¹. Niezmiennie postępowanie zażaleniowe nie decyduje o kwestiach merytorycznych, a jedynie koncentruje się na zagadnieniach formalnych. Zażalenie przysługuje na określone rodzaje postanowień sądu i zarządzeń przewodniczącego². Wprawdzie w obecnym porządku prawnym sama instytucja nie ma jednolitego charakteru, gdyż funkcjonują nowe modele rozstrzygnięć, jednak zażalenie wciąż stanowi zwykły środek zaskarżenia przysługujący od orzeczeń wydanych w toku instancji.

Skład sądu rozpoznającego zażalenie

Istnienie bądź nieistnienie określonych przesłanek procesowych warunkuje prawidłowość dokonania czynności procesowej. W postępowaniu zażaleniowym aktualność zachowują ogólne przesłanki procesowe na równi z przesłankami znamionowymi dla danych środków zaskarżenia. Wprowadzoną nowelizacją z 2019 r. nie dokonano zmian w zakresie formy zażalenia. Niezmiennie zażalenie wnosi się poza rozprawą do sądu. Tym samym wymagana jest forma pisemna (forma pisma procesowego)³. Po nowelizacji zażalenie rozpoznawane jest przez właściwe sądy na posiedzeniu niejawnym w składzie trzech sędziów. Wątpliwości praktyczne budzić może wymóg zebrania składu trzech sędziów celem rozpoznania zażalenia poziomego. Taka konieczność niewątpliwie stanowi znaczne obciążenie sądów, gdyż duża liczba wnoszonych zażaleń wymaga czasu umożliwiającego przygotowanie się sędziów do posie-

¹ M. Romańska, *Zażalenie jako środek zaskarżenia – ogólna charakterystyka w stanie prawnym przed wejściem w życie nowelizacji z 4.07.2019 r.*, [w:] T. Zembrzuski (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Koszty sądowe w sprawach cywilnych. Dochodzenie roszczeń w postępowaniu grupowym. Przepisy przejściowe. Komentarz do zmian*, t. 1 i 2, 2020, Lex.

² H. Pietrzykowski, *Czynności procesowe zawodowego pełnomocnika w sprawach cywilnych*, Warszawa 2010, s. 407.

³ Warto zauważyć, że odstępstwo w tym zakresie wskazuje przepis art. 466 k.p.c. Zażalenie, jako jeden ze środków odwoławczych, może być zgłoszone ustnie do protokołu przez pracownika lub ubezpieczonego, jeżeli nie występuje w ich imieniu profesjonalny pełnomocnik.

dzenia. Rozpoznawanie zażaleń w składzie trzyosobowym często okazać może się niemożliwe do zrealizowania. Szczególną uwagę trzeba zwrócić na mniejsze sądy, w których mała liczba sędziów cywilistów może prowadzić do pozbawienia możliwości sprawnego orzekania w przedmiocie zażaleń⁴. Tym samym istnieje uzasadniona obawa co do efektywności funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości.

Termin do wniesienia zażalenia

W obecnie obowiązującym porządku prawnym przesłanką konieczną wniesienia środka zaskarżenia jest wymóg uprzedniego złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia orzeczenia. W postanowieniu z dnia 22 lipca 2020 r. Sąd Apelacyjny w Krakowie podkreślił, że strona procesowa nie ma prawa wniesienia zażalenia, jeżeli niełoży uprzednio wniosku o sporządzenie uzasadnienia postanowienia⁵. Prawo do wniesienia zażalenia aktualizuje się dopiero wraz ze złożeniem wniosku o sporządzenie uzasadnienia i doręczenie odpisu postanowienia wraz z uzasadnieniem. Poza pewnymi wyjątkami⁶, w odniesieniu do postanowień wprawdzie zaskarżalnych według przepisów k.p.c. (ale nieuzasadnionych), nie ma możliwości wniesienia zażalenia⁷. W obecnym porządku prawnym wnioski o doręczenie uzasadnienia wniesione po 21 sierpnia 2019 r. podlegają opłacie⁸. Tym samym przywrócenie opłaty sądowej przyczyniło się do zniesienia możliwości wniesienia środka zaskarżenia bez uprzedniego złożenia wniosku o uzasadnienie orzeczenia. Warto zauważyć, że brak uzasadnienia uniemożliwia dokonanie rzetelnej kontroli instancyjnej. Sporządzenie pisemnego uzasadnienia orzeczenia jest obligatoryjnym wymogiem wniesienia środka zaskarżenia. Nie dotyczy to przypadków, w których sporządzenie uzasadnienia orzeczenia nie jest możliwe. Okoliczności te nie zostały jednak sprecyzowane przez ustawodawcę. W judykaturze wskazuje się, że może mieć to miejsce w przypadku wystąpienia czynników leżących po stronie samego sędziego (jego śmierć, długotrwała choroba, przejście w stan

⁴ A. Góra-Błaszczkowska, *Środki zaskarżenia w procesie cywilnym po 7.11.2019 r.*, [w:] M. Białecki, S. Kotas-Turoboyska, F. Manikowski, E. Szczepanowska (red.), *Nowelizacja postępowania cywilnego. Wpływ zmian na praktykę sądową*, Warszawa 2021, s. 205.

⁵ Postanowienie Sądu Apelacyjnego z 22 lipca 2020 r., sygn. akt I AGz 108/20, Lex nr 3043202.

⁶ Wyjątki dotyczą sytuacji, w których sąd odstępuje od sporządzenia uzasadnienia postanowienia w myśl art. 357 § 6 k.p.c. albo przypadków, w których nie jest możliwe sporządzenie uzasadnienia zgodnie z art. 331 § 4 w zw. z art. 361 k.p.c.

⁷ Postanowienie Sądu Okręgowego w Suwałkach z 19 lutego 2020 r., sygn. akt I Cz 56/20, Lex nr 2797464.

⁸ Art. 15 ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2019 r., 1469). Obecnie opłata od wniosku o doręczenie orzeczenia lub zarządzenia z uzasadnieniem wynosi 100 zł (patrz. art. 25b ustawy z dnia 25 lipca 2008 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 755).

spoczynku). Istnieje zatem ryzyko nadużywania powyższej luki prawnej. Tym samym każde prawnie dopuszczalne odstępstwo umożliwiające pozostawienie orzeczenia bez jego pisemnego uzasadnienia skutkuje tym, że skarżący, wnosząc środek zaskarżenia, nie poznaje motywów rozstrzygnięcia⁹. Rozwiązanie to budzi powszechne kontrowersje.

Skutki wprowadzonej regulacji mogą być dotkliwe, w szczególności w stanie obecnie panującej epidemii. Rezygnacja z prawa do zaskarżenia postanowień wcale nie musi wynikać z woli obywateli lecz z potrzeby nienaruszalności rezerw finansowych. Wprawdzie celem ustawodawcy było ograniczenie liczby sporządzanych uzasadnień, jednak niewykluczone, że wprowadzona opłata sądowa może stanowić barierę ekonomiczną ograniczającą prawo do sądu¹⁰. Warto zauważyć, że również Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie podkreślał karygodność wprowadzania regulacji uniemożliwiających stronie dochodzenie swoich praw¹¹. Niemniej jednak warto odnotować, że w uzasadnieniu rządowego projektu wprowadzonych zmian wskazano, iż dane statystyczne wykazują tendencję spadkową liczby wnoszonych środków zaskarżenia po uzyskaniu uzasadnienia orzeczenia. Podkreślono, że w ponad 70% spraw strona nie zdecydowała się na wniesienie apelacji pomimo tego, że uprzednio złożyła wnioski o uzasadnienie orzeczenia. Tym samym praca sędziów w tym zakresie była zbędna¹². W piśmie Ministerstwa Sprawiedliwości z 19 listopada 2020 r.¹³ Podsekretarz Stanu zapewniła jednak, że sygnalizowane problemy poddane

⁹ Opinia Ośrodka Badań Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych o projekcie ustawy o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (z dnia 14 grudnia 2018 r.), s. 25.

¹⁰ Stanowisko Rzecznika Praw Obywatelskich wyrażone w piśmie z 16 kwietnia 2020 r., skierowanym do Ministra Sprawiedliwości z prośbą o rozważenie zasadności podjęcia kroków legislacyjnych, mających na celu wyeliminowanie opłaty stałej w kwocie 100 zł od wniosku o doręczenie orzeczenia albo zarządzenia z uzasadnieniem, ewentualnie o jej przedmiotowe ograniczenie (IV.510.8.2020.AFK/MC).

¹¹ Zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 12 września 2006 r., SK 21/05, Lex nr 208363: „Trybunał Konstytucyjny zwracał również uwagę, że dla realizacji konstytucyjnego prawa do sądu istotne znaczenie ma regulacja kosztów postępowania sądowego. Konstytucja nie zakazuje wprowadzenia zasady odpłatności postępowania sądowego, wyklucza jednak ustanawianie barier ekonomicznych w postaci nadmiernych kosztów postępowania. Zbyt wysokie koszty postępowania sądowego stanowią istotne ograniczenie dostępu do sądu i mogą uniemożliwiać jednostce dochodzenie praw na drodze sądowej” oraz wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 7 września 2004 r., sygn. akt P 4/04, Lex nr 122364: „Funkcje fiskalne polegają na uzyskaniu częściowego przynajmniej zwrotu kosztów funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości. W wypadkach skrajnych realizacja tej funkcji może przerodzić się w nadmierny fiskalizm, stanowiący zagrożenie prawa do sądu. Funkcje służebne wobec wymiaru sprawiedliwości przejawiają się przede wszystkim wpływem kosztów na zachowania stron w trakcie procesu”.

¹² M. Krakowiak, *Postanowienia sądu w sprawach cywilnych po nowelizacji z 4.07.2019 r.*, [w:] M. Białecki, S. Kotas-Turoboyska, F. Manikowski, E. Szczepanowska (red.), op. cit., s. 266.

¹³ Pismo Ministerstwa Sprawiedliwości z 19 listopada 2020 r., stanowiące odpowiedź na pismo Rzecznika Praw Obywatelskich z 16 kwietnia 2020 r., dotyczące ostatniej nowelizacji ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2020 r., poz. 755), DLPC–V.053.5.2020 dot. IV.510.8.2020.AFK/MC.

zostaną wnikliwej analizie, a stosowne prace legislacyjne zostaną wszczęte w przypadku gdy wyniki studiów i analiz potwierdzą taką potrzebę. Jednocześnie podkreślono, że instytucja zwolnienia od kosztów sądowych zapewnia gwarancję prawa strony do sądu.

W związku z wprowadzoną zmianą dotyczącą zasad uzasadniania postanowień, termin tygodniowy na wniesienie zażalenia liczony jest co do zasady od dnia¹⁴ doręczenia postanowienia z uzasadnieniem. Jednakże należy zauważyć, że od powyższej zasady, przepisy przewidują wyjątek. Termin tygodniowy na wniesienie zażalenia wyjątkowo należy liczyć od dnia ogłoszenia postanowienia albo od dnia jego doręczenia, gdy podlegało ono doręczeniu¹⁵. Odnosi się to do sytuacji, w której istnieje możliwość odstąpienia od sporządzenia uzasadnienia wydanego w sprawie postanowienia, co następuje w oparciu o ocenę sądu dokonaną wskutek rozważenia wszelkich okoliczności dotyczących sprawy¹⁶. Mając na uwadze treść art. 357 § 6 k.p.c., zaniechanie w tym zakresie może mieć miejsce jedynie w przypadku, gdy sąd w całości uwzględni wskazany w piśmie procesowym wniosek strony, a ponadto uzna przytoczone na jego poparcie argumenty za słuszne.

¹⁴ Orzecznictwo Sądu Najwyższego nie jest jednolite w zakresie uznania skuteczności złożenia wniosku o doręczenie uzasadnienia postanowienia w dniu jego ogłoszenia, ale przed jego faktycznym ogłoszeniem. Należy podzielić pogląd M. Rzewuskiego (zob. M. Rzewuski, *Termin ermin a quo do złożenia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku. Glosa do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2017 r., III CZP 18/17*, „Orzecznictwo Sądów Polskich” 2019, nr 1, s. 45–53) wskazujący, że przy liczeniu terminu procesowego dla złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia orzeczenia bez znaczenia pozostaje godzina ogłoszenia orzeczenia. Argumentacja autora wydaje się słuszna. Zasadne jest przyjęcie, że ustawodawca świadomie zawarł w treści przepisu art. 328 § 1 k.p.c. sformułowanie „od dnia”. Tym samym słuszny wydaje się pogląd, że w kwestii liczenia terminu na sporządzenie uzasadnienia orzeczenia uwzględnia się początek dnia, w którym dokonano publikacji orzeczenia. Zapatrywanie te podzielił również Europejski Trybunał Praw Człowieka (zob. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 13 grudnia 2018 r., 21497/14, Lex nr 2597619). Mimo że dotyczy on procedury karnej, to jest on aktualny również na gruncie procedury cywilnej. Ponadto, zgodnie z odesłaniem do zasad obliczeń terminów do regulacji zawartej w Kodeksie cywilnym, art. 112 k.c. wskazuje, że bieg terminu tygodniowego rozpoczyna się z dniem nazwy dnia, w której czynność została dokonana. Jednakże zauważyć należy, że orzecznictwo w tej kwestii jest niejednolite. Niejednokrotnie bowiem Sąd Najwyższy uznawał wniosek o doręczenie orzeczenia wraz z uzasadnieniem za przedwczesny, a tym samym za nieskuteczny w przypadku złożenia go przed ogłoszeniem sentencji orzeczenia, chociażby złożony on był w dniu ogłoszenia sentencji orzeczenia, ale przed faktycznym jego ogłoszeniem (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2013 r., sygn. akt V CZ 21/13, Lex nr 1371735). Słusznie zatem zauważono w doktrynie, że takie stanowisko nie dotyczy wykładni prawa a bezspornie zmierza do jego tworzenia – za: K. Flaga-Gieruszyńska, A. Zieliński, *Zażalenie w postępowaniu cywilnym. Komentarz praktyczny z orzecznictwem. Wzory pism procesowych*, Warszawa 2020, s. 82, 83.

¹⁵ Termin do złożenia zażalenia biegnie od dnia doręczenia tego pisma w przypadku, gdy zostanie ono doręczone później niż samo postanowienie.

¹⁶ Por. postanowienie Sądu Najwyższego z 12 października 2020 r., sygn. akt V CO 145/20, Lex nr 3070716.

Przyspieszenie postępowania a niedostatki modelu postępowania zażaleniowego sprzed nowelizacji

Zasadniczym celem nowelizacji dokonanej w 2019 r. było doprowadzenie do skrócenia czasu oczekiwania przez stronę na uzyskanie rozstrzygnięcia orzeczenia. Wśród głównych przeszkód uniemożliwiających prawidłowe funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości wskazywano m.in. przewlekłość postępowań oraz obstrukcję procesową w postaci składania zażaleń kaskadowych¹⁷. Nie ulega wątpliwości, że czynnik czasu jest istotny z punktu widzenia postępowania odwoławczego. Upływ czasu mnoży trudności w dokonywaniu ustaleń faktycznych danej sprawy, rzutując tym samym na obniżenie efektywności funkcjonowania sądów¹⁸. Należy podkreślić, że zagwarantowane konstytucyjnie prawo do sądu obejmuje prawo do wydania orzeczenia bez uzasadnionej zwłoki.

Zażalenia kaskadowe (nadużycie praw procesowych)

Doświadczenia praktyki wykazały, że strony postępowania nadużywały swoich uprawnień procesowych w odniesieniu do instytucji zażalenia poprzez wnoszenie nieuzasadnionych wniosków, mających jedynie na celu przedłużenie postępowania¹⁹. Dotychczasowy system środków nie umożliwiał skutecznego przeciwdziałania tego rodzaju zachowaniom. Wprowadzono zatem nowe rozwiązanie – zażalenie niedopuszczalne, które zasadniczo ma przyczynić się do zaprzestania wykorzystywania instytucji zażalenia celem spowodowania zwłoki w postępowaniu. Wprowadzony mechanizm jest przejawem konkretyzacji ogólnej zasady uregulowanej w art. 4¹ k.p.c., wyrażającej zakaz nadużywania prawa procesowego. Dotychczas instytucja nadużycia prawa procesowego nie miała swojej procesowej regulacji. Jej istota przejawia się w podejmowaniu czynności procesowych przez strony bądź uczestników postępowania, wprawdzie w granicach i na podstawie prawa, lecz niezgodnie z intencjami ustawodawcy, a więc sprzecznie z celem, dla którego dane czynności zostały unormowane²⁰.

¹⁷ Opinia Ośrodka Badań Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych do rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 3137), załączona w piśmie Krajowej Izby Radców Prawnych z dnia 18 stycznia 2019 r., (L.dz.10/OBSiL/2019), s. 4.

¹⁸ T. Zembrzusi, *Zażalenie po nowelizacji, czyli o standardzie środka zaskarżenia*, „Palestra” 2019, nr 11–12, s. 242–262.

¹⁹ Uzasadnienie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, druk sejmowy nr 3137/2019, s. 86.

²⁰ Istota nadużycia prawa procesowego wypracowana na podstawie definicji doktrynalnych, zob. M. Białecki, *Organizacja postępowania jako próba realizacji postulatu szybkości postępowania cywilnego a nadużycie prawa procesowego przez strony i uczestników postępowania*, [w:] M. Białecki, S. Kotas-Turoboyska, F. Manikowski, E. Szczepanowska (red.), op. cit., s. 33–36.

Zważywszy na zasadę legalizmu procesowego, konstrukcja nadużycia prawa procesowego stanowi również element prawa umożliwiający odciążenie sądu w podejmowaniu działań w sytuacji wnoszenia zażaleń jedynie dla zwłoki w postępowaniu²¹.

Zażalenia poziome

Obecny kształt postępowania zażaleniowego opiera się na instytucji zażaleń poziomych. Wprawdzie instytucja ta funkcjonuje w Kodeksie postępowania cywilnego od 2011 r.²², jednak obowiązywała dotychczas w stosunku do postępowań odnoszących się do sądu drugiej instancji. Wprowadzona nowelizacja zasadniczo rozszerzyła zakres jej stosowania, umożliwiając rozpoznanie wnoszonych zażaleń na orzeczenia sądu pierwszej instancji przez sąd tej samej instancji, ale w innym składzie orzecznictwem. Według twórców nowelizacji zmarginalizowanie klasycznego zażalenia, służy rozdzieleniu kompetencji sądu pierwszej i drugiej instancji. W konsekwencji zaprzestanie przekazywania akt sprawy sądom wyższej instancji miało spowodować zwiększenie szybkości postępowania. W regule, jaką stało się postępowanie poziome, upatruje się również wiele innych korzyści, takich jak: redukcja trudności organizacyjnych, obniżenie kosztów postępowania czy skupienie sądów drugiej instancji na merytorycznej kontroli rozstrzygnięć²³. Wydaje się, że nowe założenia konstrukcyjne postępowania zażaleniowego zasadniczo przyczyniają się do realizacji celów stawianych przez twórców nowelizacji. Obecny model postępowania zażaleniowego zakłada (w szerokim zakresie) rozpatrywanie zażaleń przez sąd tej samej instancji, który wydał zaskarżone orzeczenie. Tym samym ustawodawca zasadniczo odszedł od dewolutywności postępowania, a rangę zasady uzyskały zażalenia poziome.

Wprowadzoną nowelizacją dodano art. 394§1^a k.p.c., zawierający wykaz orzeczeń sądu pierwszej instancji zaskarżalnych zażaleniem do innego składu tegoż sądu. Warto zauważyć, że obejmuje on głównie postanowienia wyeliminowane z dotychczasowego katalogu zażaleń dewolutywnych, a więc tych, które w poprzednim stanie prawnym kierowane były do sądu drugiej instancji. Obecnie w tych przypadkach zażalenie służy jedynie do innego składu sądu pierwszej instancji. Również w odniesieniu do postępowania przed sądem dru-

²¹ T. Zembrzuski, op. cit., s. 242–262.

²² Art. 394² § 1 k.p.c., wprowadzający do systemu prawnego instytucję zażaleń poziomych, został dodany na mocy art. 1 pkt 2 ustawy z dnia 28 kwietnia 2011 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 138, poz. 806), a następnie zmodyfikowany przez art. 1 pkt 40 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 233, poz. 1381) oraz art. 1 pkt 2 ustawy z dnia 7 lutego 2014 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. poz. 435).

²³ Uzasadnienie rządowego projektu..., s. 88.

giej instancji zmianie uległ katalog rozstrzygnięć sądu odwoławczego. Został on skonkretyzowany i jednocześnie poszerzony o rozpatrywanie zażaleń przez inny skład sądu drugiej instancji wnoszonych na postanowienia tego sądu dotyczących odrzucenia apelacji oraz odmowy ustanowienia adwokata lub radcy prawnego. Można powątpiewać, czy takie rozwiązanie nie zmieniło dewolutywnego charakteru środka odwoławczego²⁴.

Przekształcenie katalogu zażaleń podyktowane było zamiarem wyszczególnienia kwestii incydentalnych, nieobligujących sądów drugiej instancji do przeprowadzania kontroli instancyjnej²⁵. Wprawdzie klasyczne zażalenie utraciło swoją nadrzędną pozycję, to jednak pewne rodzaje wnoszonych zażaleń wciąż cechują się dewolutywnością. Tym samym zmianie nie uległo postępowanie w przypadku postanowień wydawanych przez sąd pierwszej instancji a kończących postępowanie w sprawie lub przerywających bieg postępowania. W dalszym ciągu zażalenia wnoszone na te postanowienia wiążą się z przeniesieniem sprawy do sądu wyższej instancji. Uwidacznia to wyraźne rozgraniczenie kompetencji sądów. Orzeczenia sądów pierwszej instancji, charakteryzujące się znaczną doniosłością, a więc decydujące o bycie lub toku sprawy, wymagają wzmożonej kontroli. Z tego względu powierzono je sądom drugiej instancji. Tym samym sądy wyższej instancji zwolnione zostały z obowiązku rozstrzygania kwestii spraw mniejszej rangi. Takie przekształcenie umożliwia skoncentrowanie sądów drugiej instancji nad sprawowaniem merytorycznej kontroli wyników postępowań sądowych²⁶.

Słusznie wskazuje Agnieszka Góra-Błaszczkowska na problem dotyczący zachowania jednolitości orzecznictwa w kwestii zażaleń poziomych. Istnienie wielu sądów rejonowych, którym w dużej mierze powierzono rozpatrywanie zażaleń spowoduje, że każdy z nich wypracuje własny pogląd dotyczący metody wyrokowania. Trzeba zgodzić się, że w dłuższej perspektywie brak dewolutywności zażaleń doprowadzi do wielu rozbieżności w judykaturze²⁷.

Warto odnotować również, że mimo iż zasada poziomego rozpoznawania zażaleń doznaje istotnych wyłomów, to jednak kierowanie zażaleń do sądu, który wydał zaskarżone orzeczenie, budzi wątpliwości. Niewątpliwie, strony postępowania mogą mieć poczucie, że taki mechanizm sprzyja pozbawieniu gwarancji bezstronności sędziów. Bezspornie sędzia orzekający w sprawie powinien być wolny od wszelkich nacisków z zewnątrz oraz wpływów wynika-

²⁴ Opinia Ośrodka Badań Studiów i Legislacji..., s. 27.

²⁵ T. Wiśniewski, *Komentarz do art. 394¹ kp.c.*, [w:] D. Dończyk, J. Iwulski, G. Jędrejek, I. Koper, G. Misiurek, M. Orecki, P. Pogonowski, S. Sołtysik, D. Zawistowski, T. Zembrzuski, T. Wiśniewski, *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. 2: *Artykuły 367–505(39)*, Warszawa 2021; por. M. Romańska, [w:] T. Zembrzuski (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Koszty sądowe w sprawach cywilnych. Dochodzenie roszczeń w postępowaniu grupowym. Przepisy przejściowe. Komentarz do zmian*, t. 1, Warszawa 2020, s. 897 i in.

²⁶ Uzasadnienie rządowego projektu..., s. 87.

²⁷ A. Góra-Błaszczkowska, op. cit., s. 205.

jących z jego osobistych interesów. Nie powinien być zainteresowany wydaniem orzeczenia na korzyść jednej ze stron. Niezależność sędziego od stron oraz ich równe traktowanie stanowi o jego bezstronności²⁸. Już podczas prac sejmowych zwracano uwagę na możliwość występowania potencjalnie stosunków koleżeńskich między sędziami tego samego sądu. Tym samym istnieje uzasadniona obawa, że zapadające rozstrzygnięcia będą stronnicze²⁹. Warto zwrócić uwagę na wyniki badań przeprowadzone przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury, odnoszące się do pożądanego profilu sędziego³⁰, które podkreślają, że to postawa samych sędziów wpływa istotnie na decyzję obywateli o skierowaniu sprawy na drogę sądową. Ponadto 40% respondentów opowiedziało się za cechą bezstronności jako tą, której oczekuje się od sędziego. Należy zatem zgodzić się, że uprzywilejowanie jednej ze stron rodzi uzasadnione ryzyko przegrania sprawy oraz kwestionuje zasadność funkcjonowania sądów. Warto *de lege ferenda* – przy określaniu kierunku kolejnych zmian dokonywanych w procedurze – uwzględnić wnioski płynące z badań w zakresie oceny wymiaru sprawiedliwości. Skuteczna gwarancja bezstronności sędziego zwiększa zaufanie do rzetelnego procedowania.

Uwagi *de lege ferenda*

Zakres postanowień oraz zarządzeń przewodniczącego, na które przewidziana została kontrola w postaci zażaleń poziomych, budzi istotne wątpliwości. Można zauważyć, że pewne kategorie spraw zostały pominięte w katalogu rozstrzygnięć obecnie funkcjonującego modelu postępowania zażaleniowego. Ustawodawca za zbędną uznał dotychczasową regulację umożliwiającą zaskarżenie zarządzenia o wymiarze opłaty. Właśnie uznanie jej za zbędną rodzi uzasadnione kontrowersje. Ponadto zaskarżalność postanowienia w przedmiocie wynagrodzenia biegłego, o którym orzeka po raz pierwszy sąd drugiej instancji, również nie została przewidziana w katalogu zażaleń o charakterze dwolutywnym. Brak powyższych regulacji stanowi lukę w prawie i wymaga zasadniczych rozważań.

²⁸ S. Kotas-Turoboyska, *Zasada bezstronności sędziego w procesie cywilnym*, [w:] M. Białecki, S. Kotas-Turoboyska, F. Manikowski, E. Szczepanowska (red.), op. cit., Warszawa 2021, s. 232.

²⁹ Biuro Analiz Sejmowych Kancelarii Sejmu, Ocena skutków regulacji zawartej w rządowym projekcie ustawy o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (druk nr 3137), z dnia 23 stycznia 2019 r., s. 10.

³⁰ M. Jałoszewski, *Sędzia idealny. Omówienie wyników badań przeprowadzonych na zlecenie KSSiP*, „Na Wokandzie. Kwartalnik Informacyjny Ministerstwa Sprawiedliwości” 2012, nr 1(11), s. 17–18.

Wyeeliminowanie zarządzenia o wymiarze opłaty z katalogu orzeczeń zaskarżalnych zażaleniem

Warto zwrócić uwagę, że w obecnym modelu postępowania zażaleniowego brak jest możliwości zaskarżalności niektórych orzeczeń, mających istotne znaczenie dla toku postępowania.

Twórcy nowelizacji wyeeliminowali z katalogu orzeczeń zaskarżalnych sądu pierwszej instancji zarządzenia o wymiarze opłaty. Zdawać by się mogło, że uniemożliwienie ich zaskarżania jest słuszne. W uzasadnieniu wprowadzonych zmian wskazano, że bieg postępowania nie jest bezpośrednio zależny od czynności polegającej na ustaleniu wysokości opłaty. Efektem nieuiszczenia opłaty jest zwrot lub odrzucenie pisma, od którego opłata została naliczona, a sankcja ta podlega zaskarżeniu³¹. Tym samym zanegowano potrzebę istnienia osobnej regulacji umożliwiającej zakwestionowanie wysokości opłaty. Zmiana ta budzić jednak może istotne wątpliwości. Po pierwsze, przyczynia się do zachwiania dotychczasowej ochrony praw podmiotowych. Zagwarantowane przez Konstytucję prawo do sądu, tak w odniesieniu do jego dostępu, jak również w stosunku do zapewnionej sprawiedliwości proceduralnej, zostało ograniczone³². Po drugie, nie można wykluczyć, że sąd, dokonując oceny słuszności zwrotu bądź odrzucenia pisma, skoncentruje się na badaniu innych przesłanek niż te, które badałby ustalając prawidłowy wymiar opłaty. Ponadto wydaje się, że strona, której zależy na nadaniu pismu dalszego biegu, uiszcza opłatę, której wysokość kwestionuje z obawy o niepodzielenie przez sąd jej zastrzeżeń dotyczących wymiaru opłaty, co w konsekwencji skutkowałoby odrzuceniem całego środka zaskarżenia³³. Wydaje się, że *de lege ferenda* należałoby rozważyć ponowne wprowadzenie zarządzenia w przedmiocie wymiaru opłaty jako osobnego orzeczenia zaskarżalnego zażaleniem³⁴. Warto zauważyć, że wątpliwości w tym zakresie przejawiają również sądy orzekające. Wskazuje na to przedstawienie do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu przez Sąd Okręgowy w Opolu³⁵ zagadnienia dopuszczalności zażalenia na zarządzenie przewodniczącego w przedmiocie wymiaru opłaty³⁶. Wyrażono w nim wątpliwości inter-

³¹ Uzasadnienie rządowego projektu..., s. 86.

³² Zob. art. 45 ust. 1 w zw. z art. 77 ust. 2 Konstytucji oraz art. 45 ust. 1 w zw. z art. 78 i art. 176 ust. 1 Konstytucji.

³³ Szerzej na temat zaskarżalności orzeczeń i zarządzeń dotyczących kosztów procesu i kosztów sądowych zob. M. Manowska, *Komentarz do art. 394 k.p.c.*, [w:] A. Adamczuk, P. Prus, M. Radwan, M. Sieńko, E. Stefańska, M. Manowska, *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. 1: *Art. 1-477(16)*, wyd. czwarte, Warszawa 2021.

³⁴ Szerzej zob. pismo Rzecznika Praw Obywatelskich z 7 stycznia 2021 r., IV.511.351.2020. KP, s. 11-14.

³⁵ Postanowienie Sądu Okręgowego w Opolu z 1 grudnia 2020 r., sygn. akt II Cz 453/20.

³⁶ „Czy w stanie prawnym wprowadzonym od dnia 7 listopada 2019 r. ustawą z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2019 r., poz. 1469 ze zm.) przysługuje zażalenie na zarządzenie przewodniczącego, którego

pretacyjne związane z wykładnią obecnie brzmiącego art. 394 § 1 pkt 6 k.p.c. a obowiązującą sprzed nowelizacji treścią art. 394 § 1 pkt 9 k.p.c. Warto zasignalizować, że w doktrynie prezentowany jest pogląd, zgodnie z którym wykładnia art. 394 § 1 pkt 6 k.p.c. ujmuje „koszty sądowe” w szerokim znaczeniu. Obejmują one końcowe rozliczenie kosztów sądowych, jak również obowiązek ich uiszczenia przy wszczęciu postępowania oraz w jego toku³⁷. Niemniej jednak powyższe rozważania warto będzie podnieść w przyszłości, jak tylko Sąd Najwyższy dokona rozstrzygnięcia w tym zakresie.

Orzeczenia zaskarżalne zażaleniem poziomym, a postanowienie w przedmiocie wynagrodzenia biegłego

Nowelizacja postępowania zażaleniowego objęła wprowadzenie nowej regulacji zażeń poziomych przez dodanie przepisu art. 394^{1a} k.p.c. Enumeratywnie wyszczególniono w nim postanowienia sądu pierwszej instancji, które w przypadku zaskarżenia ich zażaleniem rozpatrywane będą przez inny skład tego sądu. Warto zauważyć, że w większości odnosi się on do postanowień objętych (do czasu nowelizacji) klasycznym zażaleniem³⁸. Orzeczenia te nie kończą postępowania w sprawie i nie hamują ich rozpoznania. Z tego względu twórcy nowelizacji uznali, że nie ma potrzeby utrzymania w stosunku do nich kontroli instancyjnej sądu drugiej instancji. Zgodzić się trzeba, iż niewątpliwie rozwiązanie to przyczynia się do sprawniejszego przebiegu postępowania³⁹. Jednakże nie wszystkie postanowienia zaskarżalne niedewolutywnym zażaleniem mają ściśle charakter procesowy. Przepis art. 394^{1a} § 1 pkt 9 gwarantuje osobom pełniącym rolę biegłych wynagrodzenie za dokonane czynności. W przypadku gdy rozstrzygnięcie w tym zakresie podejmuje sąd pierwszej instancji, to biegły ma możliwość zaskarżenia go zażaleniem poziomym. Nie budzi wątpliwości, że jednym z zasadniczych uprawnień biegłego jest uzyskanie przez niego wynagrodzenia z tytułu sporządzonej opinii. Wprawdzie jest ono jego prawem majątkowym, jednak przepisy o charakterze publicznoprawnym stanowią jego źródło⁴⁰. Prawo do wynagrodzenia za udział w czynnościach sądowych oraz za sporządzenie opinii stanowią interes majątkowy biegłego.

przedmiotem jest wezwanie strony do uiszczenia opłaty (wymiar opłaty) bądź zaliczki na poczet wydatków, na przykład na wynagrodzenie dla kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu (art. 394 § 1 pkt 6 k.p.c.), a w przypadku pozytywnej odpowiedzi na powyższe pytanie, który sąd jest właściwy do rozpoznania tego zażalenia, czy sąd pierwszej instancji w innym składzie (art. 394^{1a} § 1 k.p.c.), czy sąd drugiej instancji?” – sygn. akt. III CZP 108/20.

³⁷ Zob. uwagi poczynione przez M. Manowską, op. cit.

³⁸ M. Kuchnio, *Komentarz do art. 394^{1a} k.p.c.*, [w:] O.M. Piaskowska (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie procesowe. Komentarz aktualizowany*, 2020, Lex.

³⁹ M. Romańska, [w:] T. Zembruski (red.), op. cit., s. 897 i in.

⁴⁰ Patrz art. 64 w zw. z art. 45 ust. 1 Konstytucji.

Umożliwienie poddania kontroli rozstrzygnięcia w przedmiocie wynagrodzenia biegłego jest nie tylko słuszne ale i niezbędne. Zastrzeżenie budzi zatem brak adekwatnej regulacji w katalogu postanowień zaskarżalnych a wydanych po raz pierwszy przez sąd odwoławczy. Skoro na postanowienie w tym przedmiocie sądu pierwszej instancji służy zażalenie to nie ma uzasadnienia dla jego braku w postępowaniu przed sądem drugiej instancji⁴¹. Z tego względu zasadne byłoby *de lege ferenda* dodanie do katalogu zażaleń poziomych sądu drugiej instancji również postanowienia dotyczącego wynagrodzenia biegłego.

Wnioski końcowe

Model postępowania odwoławczego został gruntownie zmieniony kompleksową reformą procedury cywilnej wprowadzoną w 2019 r. Nowe regulacje wpłynęły zasadniczo na kształt postępowania zażaleniowego. Dokonano modyfikacji w katalogu postanowień zaskarżalnych zażaleniem. W tym zakresie właściwość funkcjonalna sądów pierwszej i drugiej instancji uległa zmianie. Nie ulega wątpliwości, że odpowiednie określenie granicy i kształtu każdego z systemów środków zaskarżenia jest niezmiernie ważne dla praktyki sądowej. Mimo że obecny model postępowania zażaleniowego obowiązuje już prawie dwa lata, to jednak w praktyce wciąż wywołuje liczne kontrowersje. Na gruncie dokonanych zmian na uwagę zasługują mechanizmy, które były wyczekiwane, aczkolwiek nie sposób ominąć tych kontrowersyjnych i wzbudzających wątpliwości.

Nacisk ustawodawcy na efektywność postępowania jest słuszny. Nie budzi wątpliwości, że należy dążyć do zagwarantowania, aby przebieg rozpoznawania spraw cywilnych następował bez ich zbędnego przedłużania. Zatem twórcy nowelizacji słusznie wprowadzili nowe założenia konstrukcyjne, które zasadniczo przyczyniają się do realizacji postawionych celów.

Naprzeciw potrzebom praktyki wychodzi wprowadzenie nowej regulacji dotyczącej zażaleń niedopuszczalnych. Eliminuje ona możliwość nadużycia czynności procesowej przez stronę postępowania. Czynności sądu w tym zakresie zostały ograniczone do pozostawienia w aktach sprawy zażaleń kaskadowych. Niewątpliwie przyczynia się to do przyśpieszenia postępowania.

Wydaje się, że twórcy nowelizacji słusznie również dokonali rozszerzenia zakresu stosowania zażalenia poziomego⁴². Niewątpliwie pozioma zaskarżalność sprzyja przyśpieszeniu postępowania. Nie ma potrzeby przekazywania akt sprawy sądowi wyższej instancji, co zasadniczo usprawnia postępowanie. Zażalenie poziome stało się regułą, eliminującą tym samym pozycję dotych-

⁴¹ Szerzej zob. pismo Rzecznika Praw Obywatelskich z 7 stycznia..., s. 8–11.

⁴² A. Góra-Błaszczkowska, op. cit., s. 203.

czasowego klasycznego zażalenia. Mimo zalet wprowadzonych regulacji, nie sposób nie odnotować również ich niedostatków. Wymagania odnoszące się do zażalenia poziomego wciąż bazują na konstrukcji zażalenia zwykłego, odsyłając do odpowiedniego stosowania tych przepisów. Ponadto wydaje się, że przy pozbawieniu zażalenia w licznych przypadkach cechy dewolutywności nie uwzględniono zalet dewolucji. Istnieje wątpliwość, czy zachowane zostaną gwarancje zapadania prawidłowych rozstrzygnięć. Można przypuszczać, że rozpatrywanie zażeń przez organ wyższej instancji zapewniłoby większą realizację prawa do sądu. Słusznie zauważa Tadeusz Zembruski, że jednolita wykładnia i praktyka orzecznicza jest następstwem dewolutywności postępowania⁴³. Na aprobatę zasługuje również stanowisko A. Góry-Błaszczkowskiej, wskazujące że w kwestii zażeń poziomych nastąpić w efekcie może zupełny brak jednolitości orzecznictwa. Ponadto obawę budzi również zebranie składu orzeczniczego. Według A. Góry-Błaszczkowskiej jest to zadanie trudne, aczkolwiek nie jest niemożliwe⁴⁴.

Warto zauważyć, że pewne kategorie spraw zostały pominięte w katalogu rozstrzygnięć obecnie funkcjonującego modelu postępowania zażaleniowego. *De lege ferenda* należałoby rozważyć ponowne wprowadzenie zarządzenia w przedmiocie wymiaru opłaty jako osobnego orzeczenia zaskarżalnego zażaleniem. Ponadto zastanowienia wymagałaby również możliwość dodania do katalogu zażeń poziomych sądu drugiej instancji postanowienia dotyczącego wynagrodzenia biegłego⁴⁵. Proponowane zmiany są istotne z punktu widzenia prawa strony do sądu, do rzetelnego procesu, stanowiąc jednocześnie gwarancję zapewnienia ochrony praw podmiotowych.

Obserwacja praktyki pozwoli dokonać oceny, czy wprowadzony nowy model postępowania zażaleniowego znacząco usprawni przebieg postępowania oraz czy nie napotka kolejnych wątpliwości zasługujących na przeanalizowanie przy dokonywaniu kolejnych zmian w procedurze cywilnej.

Wykaz literatury

- Białecki M., *Organizacja postępowania jako próba realizacji postulatów szybkości postępowania cywilnego a nadużycie prawa procesowego przez strony i uczestników postępowania*, [w:] M. Białecki, S. Kotas-Turoboyska, F. Manikowski, E. Szczepanowska (red.), *Nowelizacja postępowania cywilnego. Wpływ zmian na praktykę sądową*, Wolters Kluwer, Warszawa 2021.
- Flaga-Gieruszyńska K., Zieliński A., *Zażalenie w postępowaniu cywilnym. Komentarz praktyczny z orzecznictwem. Wzory pism procesowych*, C.H. Beck, Warszawa 2020.

⁴³ Podobnie T. Zembruski, op. cit., s. 242–262.

⁴⁴ A. Góra-Błaszczkowska, op. cit., s. 205.

⁴⁵ Szerzej zob. pismo Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 7 stycznia..., s. 11–13.

- Góra-Błaszczkowska A., *Środki zaskarżenia w procesie cywilnym po 7.11.2019 r.*, [w:] M. Białecki, S. Kotas-Turoboyska, F. Manikowski, E. Szczepanowska (red.), *Nowelizacja postępowania cywilnego. Wpływ zmian na praktykę sądową*, Wolters Kluwer, Warszawa 2021.
- Jałoszewski M., *Sędzia idealny. Omówienie wyników badań przeprowadzonych na zlecenie KSSiP, „Na Wokandzie. Kwartalnik Informacyjny Ministerstwa Sprawiedliwości”* 2012, nr 1(11).
- Kotas-Turoboyska S., *Zasada bezstronności sędziego w procesie cywilnym*, [w:] M. Białecki, S. Kotas-Turoboyska, F. Manikowski, E. Szczepanowska (red.), *Nowelizacja postępowania cywilnego. Wpływ zmian na praktykę sądową*, Wolters Kluwer, Warszawa 2021.
- Kuchnio M., *Komentarz do art. 394^{1a} k.p.c.*, [w:] O.M. Piaskowska (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie procesowe. Komentarz aktualizowany*, 2020, Lex.
- Krakowiak M., *Postanowienia sądu w sprawach cywilnych po nowelizacji z 4.07.2019 r.*, [w:] M. Białecki, S. Kotas-Turoboyska, F. Manikowski, E. Szczepanowska (red.), *Nowelizacja postępowania cywilnego. Wpływ zmian na praktykę sądową*, Wolters Kluwer, Warszawa 2021.
- Manowska M., *Komentarz do art. 394 k.p.c.*, [w:] A. Adamczuk, P. Pruś, M. Radwan, M. Sieńko, E. Stefańska, M. Manowska, *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. 1: *Art. 1–477(16)*, wyd. czwarte, Warszawa 2021, Lex.
- Pietrzykowski H., *Czynności procesowe zawodowego pełnomocnika w sprawach cywilnych*, LexisNexis, Warszawa 2010.
- Romańska M., [w:] T. Zembrzusi (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Koszty sądowe w sprawach cywilnych. Dochodzenie roszczeń w postępowaniu grupowym. Przepisy przejściowe. Komentarz do zmian*, t. 1, Warszawa 2020, Lex.
- Romańska M., *Zażalenie jako środek zaskarżenia – ogólna charakterystyka w stanie prawnym przed wejściem w życie nowelizacji z 4.07.2019 r.*, [w:] T. Zembrzusi (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Koszty sądowe w sprawach cywilnych. Dochodzenie roszczeń w postępowaniu grupowym. Przepisy przejściowe. Komentarz do zmian*, t. 1 i 2, 2020, Lex.
- Rzewuski M., *Termin ermin a quo do złożenia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku. Glosa do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2017 r., III CZP 18/17*, „Orzecznictwo Sądów Polskich” 2019, nr 1.
- Wiśniewski T., *Komentarz do art. 394¹ kp.c.*, [w:] D. Dończyk, J. Iwulski, G. Jędrejek, I. Koper, G. Misiurek, M. Orecki, P. Pogonowski, S. Sołtysik, D. Zawistowski, T. Zembrzusi, T. Wiśniewski, *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. 2: *Artykuły 367–505(39)*, Wolters Kluwer, Warszawa 2021.
- Zembrzusi T., *Zażalenie po nowelizacji, czyli o standardzie środka zaskarżenia*, „Palestra” 2019, nr 11–12.

Summary

Acceleration of the complaint procedure in the amendment to the Code of Civil Procedure of July 4, 2019

Keywords: law, organization of proceedings, abuse of procedural law, the postulate of speedy proceedings, interlocutory appeal, amendment.

The author analyzes the provisions of the complaint procedure introduced to the Civil Procedure Code by the Act of July 4, 2019. The publication aims to present the introduced changes, their nature and the role they play in the overall civil process. The Author proposes new construction solutions e.g. the possibility of appealing against the decision of the second-instance court on the expert's remuneration. Moreover, the Author approves the introduced institution of inadmissible complaints and the extension of the use of horizontal complaints.

